

Glasilo
„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 14.

Ljubljana, 16. mal. srpana 1893.

XXXIII. leto.

Vsebina. J. Dimnik: Čitanje. — Lj. Stiasny: Razgovor o dosedanjih poskusih s pokončno pisavo. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Naši dopisi. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpis učiteljskih služeb.

Čitanje.

Poročal pri društvenih večerih „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani dne 4. prosinca, 1. svečana in 1. sušca t. l. Jakob Dimnik.

(Dalje).

3. Beri nastopni dve vrstici!

Kateri letni čas žanjemo žito in kosimo seno? S kakšnim orodjem žanjemo žito in kosimo seno? S čim je Bog zemljo blagoslovil? Kakšne cvetice nam prinaša poletje? Najlepše cvetje, ki nam jih prinaša poletje, je pa cvetje žita (učitelj je učencem pokaže), iz katerega nastanejo zrna v klasji. Kako pa nastopi druga sestra? Druga sestra prisopiha. Zakaj! Zato, ker ji je vroče. Kakšna pa je zato, ker ji je vroče? Poti se. Kako se imenuje ta sestra? Kateri sestri pa sledi poletje? Kakšne darove nam prinaša poletje? Katero sadje je zrelo po leti?

Na ta način obravnavaj učitelj tudi 7. in 8. ter 9. in 10. vrstico, t. j. jesen in zimo.

Uganko smo torej uganili. Opisnje nam štiri sestrice. Katere so pa te štiri sestrice. Kako sledijo letni časi drug za drugim? Odkar svet stoji, sledijo vsako leto drug drugemu ter nam prinašajo božjih darov.

Sedaj prečitajo učenci večkrat to berilno vajo. Pri tej vaji v čitanji morajo posebno paziti na naglas; ter gledati, da koncem vrstice, kjer ni ločila, ne prenehujejo in v ta namen je pa neobhodno potrebno, da učitelj vzorno čita naprej.

Besedna razlaga.

Križem svet = po celem svetu. Sestrice potujejo vsako leto po celem svetu nepretrgano naprej ter prinašajo ljudem mnogovrstnih darov;

mnogoréd = mnogovrsten. Sestrice prinašajo ljudem mnogovrstnih raznih da-

rov n. pr. cvetje, žito, sadje, grozdje, vino itd.

zelen plašč = travniki, polja in gozd ozeleni spomladi, t. j. vsa narava je zelena, kakor bi bila zavita v zelen plašč.

Na ta način razlagaj učitelj tudi druge neznane ali vsaj manj znane besede in temu pa sledi

ponavljaj nje tega kar se je čitalo.

S kom se pa primerjajo štirji letni časi? Kaj delajo te sestre? Kako sledé druga drugi? Kaj nam prinaša vsak letni čas? Kateremu letnemu času sledi pomlad? Kaj nam prinaša pomlad? Kdo se vzbudi iz zimskega spanja? Kakšna je narava? Kdo pride iz tujih dežel zopet k nam nazaj?

Kakšne darove nam prinaša poletje? Katero sadje dozori po leti? Kaj žanje kmetovalec? Katere cvetice cveto po leti? Zakaj se potimo po leti?

Katero sadje dozori jeseni? Kaj spravlja kmet jeseni? V kaj spravlja grozdje? vino? Kakšni postanejo dnevi jeseni? Kakšno pa nebo?

Kateri letni čas sledi jeseni? Kakšna so polja in travniki po zimi? S čim se vozimo po zimi? Kako se obvarujemo mraza?

Štirje letni časi se primerjajo s štirimi sestrami.

Pomlad se primerja mladi, veseli deklici, ki ima lahke nožice in polno cvetja v rokah.

Poletje se primerja močnemu, odraslemu dekletu s srpom in koso v roki.

Jesen se primerja blagodarjeni ženi, ki ima na glavi jerbas s sadjem, v rokah pa brento z grozrdjem.

Zima se pa primerja stari ženi s čmernim obrazom in zavita v kožuh.

Vaja v čitanji.

Memoriranje.

Slovnicična razprava. — Katero vajo iz slovnice učitelj pri tem berilu razpravlja, je težko določiti. Za iskanje posameznih besednih plemen je več ali manj vsako berilo pripravno; v nekaterem je

več teh, v drugem zopet več drugih besednih plemen. To berilo bi bilo še precej pripravno za vajo pri obravnavanju števni- nika. Sploh so v tem oziru naša berila zelo pomanjkljiva, premalo se ozirajo na vaje iz slovnice. Za vsako posamezno vajo iz slovnice bi moralo biti tudi nalašč za to v ta namen nekaj beril sestavljenih. N. pr. nekaj beril bi moralo biti taci, v katerih bi bilo prav mnogo samostalnikov, oziroma pridevnikov, glagolov i. t. d. Nekatera berila bi morala biti sestavljena iz golih stavkov, druga zopet iz razširjenih i. t. d. „Prvo berilo“ se zelo naslanja na slovniške vaje, ki so predpisane za drugo šolsko lešo; „Drugo, Tretje in Četrto berilo“ se skoraj nič ne ozira na slovnico, kar dela učitelju gotovo mnogo težav.

Tako naj se razpravljajo raznovrstna berila I. oddelka. Daljših beril, seveda, učitelj ne more po določenih pravilih razpravljati, ker mu primanjkuje časa. Taka berila učitelj učencem pripoveduj in učenci naj se pa vadijo potem v čitanji. — Naj bolj na mestu in naj bolj pripravne za obravnavanje so basni, le žal, da jih je v naših „Berilih“ tako malo. Basen razvozlja otroku jezik. Posnemanje in presnovanje basni ter besedna razlaga je kakor nalašč vstvarjena za govorne vaje, oziroma za spisje. Realije n. pr. pa niso nič kaj posebno pripravne za vajo jezika, ker je otrok več ali manj na jeden in isti predmet navezan ter se vsled tega ne more mnogovrstno o njem izraziti, kakor se to lahko pri basni zgodi. Pri sestavljanji „Beril“ naj bi se v bodoče bolj gledalo na to, da bode kar naj več mogoče basni v njih. S pomočjo basni pripravimo otroka naj laže in naj bolje za srednje šole, kajti gg. profesorji srednjih šol preskušajo naše učence pri sprejemnih preskušnjah večinoma le na podstavi kake basni, kar je tudi jedino pravo.

4. in 5. razred.

Učni smoter: „Kakor na prejšnji stopinji s pomnoženimi zahtevami“.

V 4. in 5. razredu, oziroma v 4. in 5. šolskem letu rabimo pri nas „Tretje“ oziroma „Četrto berilo“. Razvrstitev vsebine teh „Beril“ je ista kakor v „Drugem berilu“. Vse to, kar sem povedal zgoraj pri 3. razredu, velja tudi za 4. in 5. razred, oziroma za 4. in 5. šolsko leto. Dostaviti mi je le še to, da moramo otroka v 4. in 5. šolskem letu vaditi, da se zna ob jednem in istem predmetu mnogovrstno, t. j. na mnoge načine izraziti.

Evo nekoliko praktičnih vsgledov:

1. Umrl je. Zatisnil je na veke svoje oči. Prominul je. Izdihnil je svojo dušo. Ni ga več med živimi i. t. d.

2. Hvala lepa! Zahvaljujem se ti. Izrekam ti svojo zahvalo. Vsprejmi mojo zahvalo! i. t. d.

3. Smiliš se mi. Pomilujem te. Žal mi je, da te je zadela nesreča. S tabo čutim bolečino. Vsprejmi moje sočutje! itd.

4. Tvoje prijazno pismo me je zelo razveselilo. S svojim pismom si mi napravil mnogo veselja. Zahvaljujem se ti za pismo, s kojim si mi napravil veliko veselje. Zelo sem bil vesel, ko sem prejel tvoje pismo i. t. d.

5. Ljubim svoje roditelje. Svoje roditelje imam zelo rad. Meni je to največja zabava, če napravljam svojim roditeljem veselje. Nihče mi ni tako ljub na svetu, kakor moji roditelji i. t. d.

Take primerne stavke poišči učitelj v posameznih berilih, učenci naj se pa vadijo na ta način, kakor sem tu pokazal, v izraževanju, oziroma opisovanju. Take vaje so posebno pripravne za pismene naloge.

Pa tudi o mnogovrstnosti pojma posameznih besed naj se učenci 4. in 5. razreda vadijo. N. pr.

1. Roka. Koliko rok imaš? Podaj mi desno roko! Božja roka nam deli dobrote. Ne odtegni mu svoje roke! Kdo ima usmiljeno, mogočno, močno roko? Slabotnemu gredo na roke. Roka roko umiva i. t. d.

2. Jezik. Jezik imamo v ustih. Kdo rad jezik moli? Mačka liže z jezikom

mleko. Kateri del tehtnice se imenuje jezik? Kdo ima jezik na pravem mestu? Brzdaj svoj jezik! Kdo ima špičast jezik? Kdo ima hudoben jezik? Starčku sedi smrt na jeziku; kaj je to? Marsikdo ima srce na jeziku.

3. Trd. Kamen je trd. Kdo ima trdo srce? Delavec ima trdo roko. Posel je slišal trdo besedo. Kdaj je zima trda? Svoje-glavnež ima trdo glavo. Rudokopi imajo trdo delo. Katera voda je trda? i. t. d.

Na ta način vadi učitelj učence pri razpravljanju beril v 4. in 5. razredu govoriti. Te vaje silijo otroka, da misli in se vadi izraževati svoje misli in to mu več koristi, kakor pa suhoparna slovniška pravila. Na take vaje se naslanjaj torej v 4. in 5. razredu razpravljanje beril!

6., 7. in 8. razred.

Učni smoter: „Kakor na prejšnji stopinji s pomnoženimi zahtevami“.

Iz tega, kar sem do sedaj povedal, smo videli, da je razpravljanje berila velike važnosti, kajti pri teh vajah nauči se otrok misliti in izražati svoje misli ter dobi vsled tega najboljšo podstavo za spisje. Zanemarjanje razpravljanja beril se v višjih razredih zelo maščuje. Učenec, ki se tega poglavja čitanja ni vadel, dostikrat najlažje spisne naloge sestaviti ne more ter vsled tega v srednji šoli očitno zastaja. Posebno na nižji stopinji učitelj kar najbolj vestno razpravlja posamezna berila, kajti na tej stopinji pride za učenca naj več neznanih pojmov na vrsto. S tem si pridobi učenec velik zaklad raznih pojmov, ki mu služijo pozneje pri spisnih nalogah. Na srednji stopinji postaja pa razpravljanje beril vedno lažje, ker je učenec že na spodnji stopinji dobro podstavo dobil. Tu se že vadi razne pojme opisovati ter izraževati se na več načinov. V tem se prične vaditi že v 4. in 5. šolskem letu in s pomnoženimi zahtevami naj se te vaje v 6., 7. in 8. šolskem letu nadaljujejo.

Stvarna razprava v višjih razredih, oziroma šolskih letih ponehuj, vedno važnejše mesto pa zavzemaj slovnična razprava. Po

tej poti dobi učenec naj boljšo podstavo za spisje, ki je konečni uspeh razpravljanja beril.

Razgovor o dosedanjih poskusih s pokončno pisavo.

Poročal pri okrajni učiteljski konferenciji v Mengši dné 5. mal. srpana 1893 Ljudevit Stiasny.

Vprašanje pokončne pisave še ni povsem rešeno. To bi že pač morali pričakovati, ako se pomisli, da ima pokončna pisava bogato literaturo, a da se je zoper njo oglasilo malo nasprotnikov, še bolj pa ako se vé, s katerega stališča sodijo o tem ti ali oni.

Higijeniki, med drugim najslavnejši zdravniki za očesne bolezni ter anatomi vseh dežel, so se izrekli za pokončno pisavo. Pedagogi sicer še odlašajo, a nam ostaja, vzroke za in proti premisliti in temu odlašanju konec storiti,

Med tem ko se je pokončna pisava uradno vpeljala na Hrvaškem, med tem ko v čeških šolah pišejo v prvih treh razredih pokončno, med tem ko to vprašanje tudi v drugih deželah lepo napreduje, bije se med nemškimi učitelji v nekaterih krajih še hud boj.

Oglejmo si malo ta boj.

Od nasprotnikov pokončne pisave sta se oglasila v zadnjem letu J. Piritsch in dr. Wandt.

J. Piritsch sodi o pokončni pisavi (Volksschule št. 22): „Derselben haften nach der Meinung Vieler so wesentliche Schwächen, dass ich keinen Anstand nehme, die ganze Angelegenheit in ihren Haupt- und Nebenverhältnissen mit dem nichts weniger als ehrerbietigen Namen „Steilschriftlerei“ zu bezeichnen“.

Tudi on sodi, da morajo o tem vprašanju soditi samo praktični učitelji, a pridružuje se pa tudi peščici, ki hočejo več vedeti ko najslavnejši zdravniki. Vsak razumen učitelj bi pričakoval, da bo ostal v polemiki zoper pokončno pisavo pri šolskih poskusih ter da bo dokazal, da so vspehi

pri pokončni pisavi slabi, a on tega ne more — zato se obrne zoper zdravnike ter jim očita, da so napačno sodili pri „Basaltlinien-Einstellungsgesetz“. Ozirati se na taka nasprotovanja bi bilo pač odveč, kajti kako more lajik bolje soditi o očesnih boleznih, ko prvi specialisti.

Vse jedno mora Piritsch pripoznati, da ima pokončna pisava veliko veljavnih pokroviteljev, kakeršnih si je malokatera nova ideja v tako kratkem času pridobila.

V Schlesisches Schulblatt št. 4. l. l. piše dr. Wendt: Ich bin selber immer ein Anhänger der Steilschrift gewesen, wahrscheinlich lange, bevor es Bayr in Wien eingefallen ist mit seiner Entdeckung und den mit derselben verknüpften Vortheilen an die Öffentlichkeit zu treten. Ich begrüßte die Verbreitung der Steilschrift mit Vergnügen. Dies schwand freilich bald, als ich erkannte, dass es sich nicht um Steilschrift, sondern um Rechtwinkel-Schrift handelt, welche dem Principe unserer Currentschrift völlig widerspricht“.

Iz tega se vidi, kako se Nemci boje za gotično pismo ter da so mnogi samo zaradi tega nasprotniki pokončne pisave.

To so pa le mnenja posameznih, kateri so pa v manjšini. Posamezna društva, enkete, vlade itd. se pa niso izrekla v zadnjem letu zoper pokončno pisavo. Pač se je bralo pred nekoliko meseci: Virtemberška vlada se je izrekla zoper pokončno pisavo. To je pa bila časnikarska rasa, kojo so večinoma vsi časopisi popravili. Na Virtemberškem sta se člana komisije za ureditev pisave dr. Berlin in dr. Rembold — znana nasprotnika pokončne pisave — pač izrekla zoper vpeljavo pokončne

pisave — a to je bilo pred 8 leti — ne pa letos, ko so praktični poskusi dokazali prednost pokončne pisave.

Značilno pa je, da se ne sliši več o ovirah pokončne pisave ter nje hibah. Ako bi nasprotniki kaj mogli dokazati, pač bi se oglasili.

Pustimo nasprotnike pokončne pisave in oglejmo si njene prijatelje. Kako zelo napreduje pokončna pisava v drugih deželah, govoril sem pri zadnjem zborovanji. Danes hočem govoriti samo o napredku pokončne pisave v naši deželi, osobito v našem okraji. Popred moram vender omeniti izborno metodično knjigo „Franz Jäger's Lehrgang der Steilschrift“. „Schule und Haus“, ki ni posebno pokončni pisavi naklonjena, piše o tej knjigi: Man mag welche Stellung immer zur Steilschrift einnehmen, das wird demjenigen, welcher die Bewegung verfolgt, bei Durchsicht des vorliegenden Prachtwerkes klar: Jäger durchgeistert die ganze Steilschriftbewegung, er hebt die Bestrebungen über das Niveau eines pädagogischen Rummels und gestaltet sie zu einer wissenschaftlichen, technischen und zugleich pädagogischen Angelegenheit. Es ist ja klar, dass man die Steilschriftfrage nicht gelöst hat, wenn man die Schüler zwingt, das Heft gerade vor sich hinzulegen und die Schattenstriche der Schrift senkrecht zu ziehen, statt schief. Man muss der Schrift an den Leib rücken, diese muss umgewandelt werden. Wir können unumwunden aussprechen, dass von allen bisher erschienenen Steilschriftvorlagen die Jägerschen die besten sind“.

Ta knjiga je res izborna metodično delo. Takih izbornih metodičnih knjig ima ležeča pisava prav malo. Razven metodične obravnave pokončne latinice, gotičnega pisma in rond-pisave zagovarja Jäger pokončno pisavo prav spretno v brošuri: Begleitwort zur Jägers's Steilschrift. Iz te brošure posnamem najvažnejše.

Jäger trdi, da pokončno pisava pisana z ostrim peresom nima prihodnosti, kajti

pokončna pisava pisana s topim peresom ima v tem velike prednosti v sebi, da se lahko piše brez pritiska.

Da se pa piše brez pritiska jo zelo važno. Kakor se učenci že od daleč hitro spoznajo, je-li pišejo pokončno ali ležeče, ravno tako se že od daleč spozna, kateri učenec piše s pritiskom, kateri pa ne. Zadnji sedi zelo mirno, „ohne merkliche Bewegung der Gesichtzüge, ohne besondere Reizerscheinungen und ohne Verzerrung der Gesichtzüge“. Ravno nasprotno se pa opazuje pri prvem učencu. Prva pisava tudi oči i živec bolj utruji, zato se glava v tem prizadevanji nehote bolj približa papirju.

Pokončna pisava pisana s topim peresom brez pritiska, da brezdvomno brzejšo pisavo, ko ležeča pisava. To se je pokazalo pri večkratnih praktičnih poskusih v raznih šolah.

Zakaj pa je ta pisava brzejša, utemeljuje Jäger tako-le: „Die Steilschrift führt zu einem mehrfachen Gewinn an Zeit 1) zufolge ihrer natürlichen und bequemen Zugrichtung, 2) durch Vermeidung des Aufenthaltes mit der Schattenstrich-Nüancierung 3) zufolge Gestattung der kürzeren Haar- und Schattenstriche, 4) durch die Ersparung des besondern Federdruckes überhaupt.“

S tem je Jäger dokazal, da se da pokončna pisava ne samo hitro pisati, ampak da celo prekosi v hitrosti ležečo pisavo.

Oglejmo si napredek pokončne pisave na Kranjskem. Naj bolj napreduje pisava na Kranjskem v Ljubljani, kjer se je vpeljala vže v večini razredov. V kranjskem okraji se je vsled sklepa okrajne učiteljske konferencije vpeljala v vseh 1. oddelkih. Vspehi so bili taki, da so sklenili pri zadnjem učiteljskem zborovanji jo splošno vpeljati. Tudi v drugih okrajih več ali manj napreduje.

Naš okraj v tem vprašanji ni prvi — a tudi ni med zadnjimi. Res da se ni posebno veliko učiteljskih močij pečalo v zadnjem letu s tem vprašanjem, a kateri so pokončno pisavo gojili, storili so to ko-

renito, zato so pa vspehi tudi taki — kakeršnih se ni pričakovalo.

Pokončna pisava se je vpeljala v zadnjem letu v kamniškem okraji v 8 šolah a 15 oddelkih, namreč v Dolskem, v deški šoli v Kamniku, v Moravčah, v Pečah, v Radomljah, pri sv. Trojici, v Vodichah ter v zasebni ljudski šoli šolskih sester v Repnjah.

Vspehi na teh šolah (katere sem sestavil po poročilih omenjenih šolskih vodstev):

a) Glede držanja telesa i rok. Učenci so se držali pravilnejše, neprimerno boljše, prav povoljno, neprisiljeno; le v jedni šoli so sicer sedeli ravno, a bili naprej nagnjeni, ker je bila oddaljavanja med sedežem in mizo prevelika.

b) Glede razločnosti pisave so vsi poročevalci v tem jedini, da je pokončna pisava veliko bolj razločna ko poševna.

c) Glede pisave. Pisava je bila pri večini učencev lepa, pri mnogih zelo lepa, le v jedni šoli se je nagibala na jedno ali drugo stran.

d) Glede hitrosti priučenja. V tem so poročevalci nejedini. Oni, ki so pričeli s pokončno pisavo s prvim letom, poročajo o jako lepih vspehih, le v jednem slučaju se je porabilo toliko časa ko popred. V jednem slučaju se je pričelo s pokončno pisavo v drugem šolskem letu, vspehi so bili končno prav lepi, a truda je bilo začetkoma obilo.

Oziraje se na te poskuse, se sprevidi, da je najboljše pričeti v I. oddelku ter v višji skupini. Letos izidejo nove stenske table s pokončno pisavo, abecedniki s pokončno pisavo, potem bodo tudi te ovire odstranjene in priučitev pokončne pisave bo lažja.

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

IX. Razpis ustanov.

C. kr. deželni šolski svèt razpisuje ustanove za učitelje z nastopnim razglasom: Z. 1466.

L. Sch. R. Für das Jahr 1893 gelangen die vom gewesenen Professor und Welt-priester Franz Metelko gestifteten sechs Geldprämien für Landschullehrer in Krain im derzeitigen Betrage von je zwei und vierzig (42) Gulden, sowie die aus dem Vermögen des aufgelösten Gartenbauvereines errichteten drei Geldprämien für Volksschullehrer im derzeitigen Betrage von je sieben und dreißig (37) Gulden 80 kr. hiemit zur Ausschreibung.

Anspruch auf die erstere Stiftung haben jene Landschullehrer in Krain, welche sich

nach Ausspruch der vorgesetzten Schulbehörden durch Sittlichkeit, Berufseifer, sorgfältige Pflege der slovenischen Sprache und durch Veredelung von Obstbäumen auszeichnen, auf die letztere Stiftung aber jene, welche sich die Pflege der Schulgärten und den Unterricht im Gemüsebau und in der Obstbaumzucht besonders angelegen sein lassen.

Bewerber um eine dieser Prämien haben ihre diesfälligen, gehörig belegten Gesuche bis 31. Juli 1893 im Wege des vorgesetzten Bezirksschulrathes zu überreichen.

K k. Landesschulrath für Krain.

Laibach am 1. Juli 1893.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. (Okrajna konferencija.) Konferencija učiteljstva slovenskih in utrakvističnih ljudskih šol v Ljubljani se je vršila dne 28. rožnika v mestni dvorani. G. nadzornik Levec otvori konfe-

rencijo, pozdravi učiteljstvo in si izvoli namestnika g. prof. Vodeba. Na predlog vadniškega učitelja g. Grkmana sta bila voljena per acclamationem zapisnikarja gspdc. Borowsky in g. Keel, verifikatorja

zapisnika pa gospdč. Wessner in gospod Dimnik. — Nadzornik Levec se spominja s toplimi besedami umrlega šolskega svetnika in ravnatelja Blaža Hrovatha ter v Gradcu umrlega šolnika viteza dr. Fr. v. Močnika in pozove navzoče, da vstanejo v znak sožalja.

Potem poroča o nadzorovanih šolah. Stanje šolstva je v obče ugodno, vspehi povoljni in omenja, kaj je treba še izboljšati. Za njim poroča nadzornik g. Žumer o zavetiščih za sprijene otroke. V daljšem stvarnem predavanji je dokazoval z drastičnimi vzgledi, da je tudi pri nas potreba takega zavetišča, kakeršna imajo že po mnogih drugih mestih. Priporoča, da bi zavod ustanovila dežela. G. katehet Smerekar naznanja, da je že kupil zemljišče v ugodnem kraju in se vnema za zavetišče v zasebnih rokah. Gg. Levec, Kržič, Žumer se potezajo za zavetišče v deželni oskrbi in v tem smislu se sprejme tudi resolucija.

G. učitelj Dimnik poroča o spisovnem poku v ljudskih šolah. Konci svojega obširnega predavanja stavi resolucijo, naj se konci vsakega leta razstavijo šolske naloge. (O tem se dá mnogo govoriti. Razstava ženskih ročnih del se je odpravila, zato se pa vpelje razstava nalog. Ali se ne bodo dogajali tudi tu ravno tisti grehi? Op. poroč.) G. učitelj Kokalj poroča o stanji okrajne učiteljske knjižnice. V knjižnični odbor so voljeni gg. Belé, Kokalj, Žumer.

Določijo se učne knjige za bodoče šolsko leto.

V stalni odbor konferencije so voljeni gg. Raktelj, Tomšič, gspdč. Wessner in g. Žumer.

Od samostalnih predlogov je bil le že omenjeni predlog g. kateheta Smerekarja.

Gosp. nadzornik Levec se spominja presvetlega vladarja ter pozove učiteljstvo, naj mu zakliče: „Slava!“

G: prof. Vodeb se zahvali nadzorniku za spretno vodstvo konferencije.

S tem je bila konferencija končana. F. J.

Iz Ljubljane. (Tristoletnica bitke pri Sisku.) Spomin slovenske zmage pri Sisku 22. rožnika l. 1593. je praznovala mladina ljubljanskih ljudskih šol s slavnostjo, katero je sprožil in osnoval učitelj g. Belé. Ob kratkem opišem vso slavnost.

Slavnost se je vršila dne 22. rožnika. Razpada pa v tri oddelke in sicer a) cerkveno slavnost, b) šolsko slavnost in c) ljudsko veselico.

Slavnost se je pričela s sv. mašo v stolni cerkvi. Maše so se udeležile vse ljudske šole z učitelji in mnogo izbranega ljudstva. Daroval jo je kanonik preč. g. A. Zamejec v spominskem plašču, ukrojenem iz Hasanove vrhnje obleke. Pri maši so peli vsi učenci. Konci maše se je pel „Te Deum“. S tem je bila končana cerkvena slavnost.

Šolska slavnost se je pričela že v šoli z razdelitvijo slavnostne knjižice „Zmaga pri Sisku dne 22. rožnika 1593. A. Koblar.“ Potem so se po-

dali učenci višjih razredov v Tonhalle, kjer se je vršil koncert po vspredu, ki je bil objavljen že v zadnjem listu. Prostorna dvorana je bila polna. Povabljeni so bili odlični gostje, med temi deželni predsednik, knezoškof, deželni glavar in še drugi dostojanstveniki. Učenci so peli v občo zadovoljnost in pohvalo.

Popoludne ob treh se je pričela ljudska veselica. Vsi učenci so se zbrali v šolah, nekateri fantastično oblečeni kot Turki, drugi so imeli čake in takó se je potrudil vsak, da je spremenil nekoliko vsakdanje delavniško lice. Med bobnanjem in trobenjem so šli z vihrajočimi zastavami v spredu skozi mesto, čez Turjaški trg v Zvezdo in od tam vse šole na Koslerjev travnik. Sprevod je bil najlepši del popoldanske veselice. Po trgih in ulicah je bilo ljudstva glava pri glavi. Nenavadna obleka učencev, njihov praznični ponos in precej moško vedenje je izvabljalo mnogo smeha. Na travniku so bili postavljeni šotori, mlajšestrelišča, cirkus in zastave so vihrale povsod. Na griču so grmeli topiči. Žal, ker je bilo premalo skrbjeno za red. Ljudstva je pridrlo iz mesta na tisoče in ti so zastavili vsa pota in travnike, da se niso mogli otroci dovolj prosto gibati, kakor je bilo namenjeno. Kolikor je bilo sploh mogoče, so učenci streljali v cilj, plezali po mlajih, tekmovali v tekanji, skakanji, bili so lonec itd. Učenci so se pogostili z vinom, pivom, sodo-vodo, kruhom, mesom in sladkarijami, kar je oskrbelo radodarno ljubljansko prebivalstvo. Streglo je otrokom 50 dam. Učenci so se obnašali skoraj brez izjeme vzorno in le škoda, da je prevelika množica občinstva udušila vsako prosto kretanje. Proti večeru se je že vse kar mešalo in marsikaj, kar je bilo namenjeno učencem, ti niti videti niso mogli. Okoli polu osme zvečer so se začeli vračati v mesto.

V sredo 28. rožnika so se pa razdelila darila najboljšim plezalcem, tekalcem, skakalcem in vsem onim, ki so se odlikovali na kak način.

Tako se je oživil spomin na bitko pri Sisku in vzbudil v mladih sreih ponos na svoje pradede, ki so tako sijajno zmagali največjega sovražnika kršanstva.

Iz Kranja. Slavnost ob tristoletnici zmage pri Sisku se je na deški lj. šoli kranjski vršila na dan sv. Alojzija po šolski sv. maši v po naklonjenosti sl. krajnega šolskega sveta in sl. županstva bogato okrašeni sobi II. razreda z naslednjim vspredu: 1. Govor otrokom o slavnosti pomenu. 2. A. Nedved. Avstrija moja. Petje. 3. Oj stojaj, stojaj Beligrad. Nar. pesem. Dekl. učenec III. razr. Konrad Pučnik. 4. P. Hicinger. Sisek rešen. Dekl. učenec IV. razr. Pavel Šavnik. 5. Oj stojaj, stojaj Beligrad. Petje. 6. Jos. Stritar. Turki na Slévi. Dekl. učenec III. razr. Jernej Pavlin. 7. A. Nedved. Kranjska dežela. Petje. 8. Ravbar. Nar. pesem. Dekl. učenec IV. razr. Jožef Dolinar. 9. Cearska pesem.

Slavnost so počastili s svojo navzočnostjo: predsednik c. kr. okr. šol. sveta blagorodni g. c. kr. okr. glavar dr. Mihael Gstettenhofer, predsednik kr-

š. sveta prečastiti g. dekan Anton Mežnarec, blagorodni g. župan Karol Šavnik, gg. svetovalci in odborniki mestni in gg. učiteljice dekl. lj. šole kranjske. Roditelj zaradi premalega prostora ni bilo mogoče vabiti. Učenci so dobili v dar Koblarjev spis „Zmaga pri Sisku“. Dar jim ostane gotovo v trajnem spominu. Odlična gospoda se je izrazila pohvalno, deloma laskavo o slavnosti. To priznanje in veselje otrok je učiteljstvu za ne majhen trud najlepše plačilo.

Iz Sorice. Tukajšna šolska mladina je nanosila na vrhu 1500 m visoke gore Drauch velikansko grmado, katera se je zažgala zvečer 21. rožnika. Visoko plapolajoči kres je oznanjal daleč na okoli slavni spominski dan bitve pri Sisku. Vrh tega so pokali topiči in se spuščale rakete.

Drugi dan je imela šolska mladina izlet.

Z razveseljevanjem in pogoščenjem se je mladini še bolj utisnil v spomin dan zmage.

Tako se je praznoval spomin bitke pri Sisku v naših gorah.

Jos. Armič.

Iz Krškega. Okrajna učiteljska konferencija za krški šolski okraj bode 19. mal. srpana 1893 dopoldne v šoli v Krškem. Dnevni red obsega razven običajnih točk še: 1. Podrobni učni načrti za slovnico, pravopis in spisje. 2. Zaznamek knjig, ki so sposobne za šolarsko knjižnico. 3. Tiskovne in stvarne napake v učnih knjigah in berilih. 4. Ženska ročna dela v ljudski šoli; poročja gdč. Frančiška Šmitik. 5. Pokončna pisava v ljudski šoli; poročja g. Fl. Rozman.

Društveni vestnik.

Iz postojinskega okraja. Sedmo glavno zborovanje učiteljskega društva za Postojinski šolski okraj bo dne 2. vel. srpana 1893 točno ob 9. uri dopoldne v šolskem poslopju v Trnovem pri Ilirski Bistrici.

Dnevni red te glavne skupščine je:

1. Poročilo g. predsednika.
2. „O porabi Lavtarjevega računskega stroja pri pouku v računstvu“, poročja g. Štipko Jelenec.
3. Tajnikovo poročilo a) o društvenem delovanju preteklega leta, b) objavljanje vseh društvenikov.
4. Blagajnikovo poročilo a) o dohodkih in troških, b) o izključenju društvenikov, kateri v smislu § 12. društvenih pravil niso do glavne skupščine društvenine plačali, c) o troških za železnico gosp. delegatom k zborovanju „Zveze“ v Maribor.
5. Volitev treh pregledovalcev računa.
6. Razni nasveti, kateri se morajo vsaj osem dni pred zborovanjem doposlati gospodu tajniku.
7. Določitev kraja prihodnje osme glavne skupščine v smislu § 28. društvenih pravil.
8. Pismena volitev petih udov v presojevalni knjižnični odsek v smislu § 2. društvenih pravil.
9. Pismena volitev društvenega vodstva, sedem odbornikov, v smislu § 13., 14. in 15. društvenih pravil.

V Trnovem dne 8. mal. srpana 1893.

Predsednik:

Zarnik.

Tajnik:

D. Judnič.

Iz radovljiskega okraja. Občni zbor radovljiskega učiteljskega društva. Kakor je bilo objavljeno, imelo je tukajšnje učiteljsko društvo svoj občni zbor dne 15. rožnika t. l. v šolskem poslopju na Dovjem, kojega se je vdeležilo 13 g. učiteljev in 3 gdč. učiteljice.

Točno ob 10. uri otvoril predsednik zborovanje s primernim nagovorom in pozdravom. Pojasni ob kratkem društveno delovanje v prošlem društvenem letu, priporočja navzočim, da vsak po moči deluje v

prospeh društva in po istem zajedno za šolski napredek. Njegov govor je bil z odobravanjem sprejet.

Druga točka: Poročilo tajnikovo je izostala, ko je že predsednik o društvenem delovanju vse potrebno povedal.

Iz poročila g. blagajnika se je izvedelo, da ima društvo 1 častnega člana, 30 pravih in 3 podporne člane, da je bilo minulo društveno leto 33 gl. dohodkov, 12 gl. 42 kr. troškov, torej preostanka 20 gl. 58 kr., tudi naznanja, da nekateri člani društveno zelo neredno plačujejo. Gosp. učitelj Turk predlaga, da se vsa zaostala društvenina na dan učiteljske uradne konferencije potirja. Predlog je bil soglasno sprejet.

Poročilo blagajnikovo je bilo s pohvalo in odobrenjem sprejeto.

Blagajnikov račun sta gg. Karl Bernard in Fr. Jeglič takoj pregledala ter našla vse popolnoma v redu.

Gosp. Fr. Jeglič, učit. na Dovjem razkazoval je po učilu, koje je sam izumil, jako spretno rast dneva in noči v raznih letnih časih. Učilo sploh, kakor tudi jako spretno pojasnevanje in razlaganje učila vgajalo je navzočim popolnoma.

V društveni odbor za prihodnje leto bili so voljeni: And. Grčar, nadučitelj v Radovljici, Fr. Jeglič, učitelj na Dovjem, Marko Kovšca, nadučitelj v Kropi, Karol Simon, učitelj v Lescab, Jožef Žirovnik, nadučitelj v Bledu kot društveni pevovodja.

Delegati k zborovanju „Zveze“ so bili voljeni gg.: Andrej Grčar, Josip Žirovnik, Karol Simon in gdč. Kat. Droll, učiteljica na Bledu.

Namestu posameznih predlogov se prečitajo dopisi, došli od Slovenskega učiteljskega društva iz me-seca sušca, glede zgradbe „Učiteljskega doma“; od predsedništva „Zveze“ Slovenskih učiteljskih društev z dne 12. mal. travna t. l. in list čestilcev g. Ant. Nedveda z dne 1. vel. travna 1893.

Na prvi zgoraj imenovani dopis se spozna so-glasno potreba zgradbe „Učiteljskega doma“ v Ljubljani in se sklene stvar po moči podpirati.

Glede drugega imenovanega dopisa predlaga g. H. Podkrajšek, da se vsa zadeva prepušča v rešitev delegatom.

Z ozirom na zadnje omenjeni dopis pa se soglasno sklene, da se tudi naše društvo pridruži čestilcem g. A. Nedveda, in da se ima takoj vposlati iz društvene blagajne 10 gl. „Glasbeni Matici“ v Ljubljani, kakor se je izrekla želja.

Stem je bil vspešno završen in predsednik zahvaljuje vse zbrane za obilno udeležbo, in zaključujo zborovanje s trikratnim „Slava“-klicem Njega Veličanstvu presvetlemu cesarju Fr. Jožefu I., čimur se je zbor navdušeno odzval.

Po obedu bil je skupni izlet k prekrasnemu „Petricniku“. Krasen pogled na to naravno čudo iznenadil je vse, osobito pa one, ki so ga šele prvič gledali.

..... a

Iz Krškega. Vabilo. Letošnji občni zbor „Pedagogiškega društva“ bo 19. malega srpana 1893 ob 3. uri popoldne na vrtu g. Gregoriča v Krškem. Spored: 1. Poročilo o društvenem delovanju. 2. Pregled letnega računa in volitev predlovalcev računov. 3. Volitev odbora. K obilni udeležbi vabi uljudno *odbor.*

Iz logaškega okraja. Zborovanje društva učiteljev in šolskih prijateljev za šolski okraj logaški. Naše društvo je zborovalo letos dne 6. malega srpana v jako oddaljenem kraju v Babnem Polju ob kranjsko-hrvaški meji. To zborovanje se sme zapisati v kroniko našega društva z zlatimi črkami, in vsakemu udeležencu bo ostalo v spominu, dokler bo še dihal zrak božji.

Že v torek večer, dne 4. mal. srpana je prišlo dokaj zborovalcev v Cerknico, kjer je bilo zbirališče za skupen odhod. Druzeza dne je bilo že na vse zgodaj živo pred čitalnico, kajti došli so še ostali zborovalci. Vsakemu se je bralo na obrazu neko veselje, ker je tu zagledal drage mu sotrpine po dolgem času. — Ob 5. uri zasedemo dva z slovenskimi in cesarskimi zastavami ter z zelenjem okrašena vozova, katera je preskrbel podjetni g. Dermelj, cerkniški nadučitelj, — vsa čast mu! — ter se odpeljemo proti Babnem Polju. V Grahovem se nam pridružita ondotna gg. tovariša v posebnem vozu. Dolgi pot do Starega Trga je hitro minula med prijateljskim pogovorom in petjem. Pota od Cerknice ne bodem natančno opisaval, le toliko bodi omenjeno, da pot pelje sedaj navzgor, sedaj navzdol. Ljudje v posameznih vaseh so nas kar zijaje gledali ter ugibali, kam da se pelje ta gospoda v tako okrašenih vozeh in marsikateri kmetič je vzel klobuk z glave ter bil odkrit, dokler nismo mimo njega zdrčali. V prijaznem Starem Trgu se vstavimo za malo trenutkov, da se okrepcamo za daljno pot do Babnega Polja, kajti

vročina je postajala precej neznošna. V Starem Trgu se nam pridružijo starotrški gg. tovariši ter nekaj drugih vnetih šolskih prijateljev tako, da jih je bilo zopet za jeden voz. Okrepčavši se, odpeljemo se proti Babnem Polju, kamor smo dospeli po 10. uri. Kako so nas iznenadili Babnopoljci s sprejemom, ni nihče pričakoval. Od daleč smo že zagledali vihraječe zastave; ko se približamo vasi, zagrne možuarji nam v pozdrav. Še večje iznenadenje nas je pričakovalo. Streljaj pred vasjo so napravili slavolok in tu nas je pričakovalo vaško prebivalstvo. Stopivši raz voze pozdravi nas g. župan kot dobrodošle, na kar se mu g. predsednik v srčnih besedah zahvali za tako časten sprejem. Vsakemu govoru je sledil gromovit „Živio“. Vsem pričujočim igralo je srce veselja, videvši, da so še ljudje, ki vedo ceniti in spoštovati učitelja. Razven g. župana bil je navzoč še g. podžupan in nekaj obč. odbornikov, g. Schuller, tamošnji učitelj ter mnogo ljudstva, starih in mladih. Napotimo se v vas. V vasi je vse praznično. Raz hiše so vihrale zastave in ob cesti do šolskega poslopja je bilo zasajeno zeleno vejevje. Pred vsako hišo je stalo mnogo ljudstva veselo nas pozdravlja.

Pri g. podžupanu so nas postregli z prav dobrim zajtrkom.

Ob 10^{1/2} se prične zborovanje. G. predsednik V. Ribnikar pozdravi s toplimi besedami zbrane, povdarja, da ni pričakoval tolike udeležbe v tako oddaljenem kraju. In res, lepo število se nas je zbralo v šolski sobi. Navzočnih ja bilo 26 učiteljskih močij. Posebno nas veseli, da so bile cenjene gospodične učiteljice tako častno zastopane, ter se niso vstrašile dolzega pota. Razven učiteljic in učiteljev je bilo še obilo druge gospode zastopane, katera se zanima za razvoj šolstva in katera ve prav ceniti in spoštovati učiteljski stan. Tudi naši gg. sosodeje Hrvati, med njimi g. šol. nadz. Dubravčić, so nas počastili s svojim pohodom. Sprejeli smo jih z navdušenim „Živeli“.

K III. točki dnevne vspešnega vsporeda bodi omenjeno, da so v društvenem vodstvu ostali stari g. udje, le mesto tajnika, kateri posel je opravljal g. J. Leban, ter ga vsled drugega dela prostovoljno odstopil, bil je voljen g. Al. Pin.

IV. točka: kaj in kako naj bere mladina, — poročevalec g. J. Leban — je morala, žal, vsled pozne ure odpasti.

Izmed nasvetov je važen nasvet g. nadučitelja Gasperina, da naj učiteljstvo deluje na to, da bi se mesečne plače vsakemu učitelju po poštni nakaznici iz davkarije pošiljale. Ta nasvet utemeljeval je gosp. govornik v daljšem govoru.

G. predsednik sklene na to zborovanje zahvalivši se vsem vdeležencem, spominja se v krepkih besedah onega, kateri je zaščitnik sedanje šole ter konča svoj govor s „slava Frančišku Jožefu“, kar je v zbranih našlo glasen odmev. Stojé se je potem od pella cesarska pesen.

Po zborovanju krenemo v dober četrt ure od Babnega Polja oddaljeno hrvaško vas Prezid na koso. Kako iznenadenje nas je tu čakalo, se ne da opisati in zato naj mi nihče izmed cenjenih udeležencev in ljubkih udeleženk v zlo ne šteje, ako ne bom vsega zapisal, kajti nisem si delal zapiskov, marveč pišem, kar mi spomin narekuje.

Veličasten je bil sprejem v Prezidu. Pred vasjo so napravili zavedni Prezidčani lep slavolok. Tu nas je pričakovala korporativno prezidska požarna bramba in na čelu ji šest tamburašev, a ljudstva je bilo, da se kar trlo. Ko nas ugledajo, zagrmne možnarji na bližnjem polji. Prav presenetil nas je tak sprejem. Prisedši k slavoloku, pozdravi nas gosp. načelnik požarne brambe kot dobrodošle, na kar se mu gosp. predsednik z iskrenimi besedami zahvali. Iz naših prs pa se je oglasil krepak „živeli Hrvati“, a Hrvati so nas pozdravili z „živeli Slovenci“. Pri tem bratskem pozdravu čutil je pač vsakdo, da smo res bratje ne le imenom, temveč po krvi.

Od slavoloka smo šli v sprevedu po celi vasi in sicer v tem redu: spredaj tamburaši — seveda so celo pot vrlo vdarjali na tamburice — na to požarna bramba in potem mi zborovalci, zadaj pa nebrojna

množica ljudstva. Tako smo korakali do šolskega poslopja. Vas se je oblekla prav praznično. Ceste so bile lepo pometene, raz hiš so visele zastave in ljudje so ta dan praznovali.

Šolo nam je blagovolil razkazati tamošnji nadučitelj g. Ante Pleše. Na prvi pogled se že vidi, da je šola pravemu šolniku izročena. Poslopje samo na sebi že dela čast Prezidu. Na šolskem dvorišči smo opazili telovadno orodje; tu se torej telovadba veliko bolj neguje kakor pri nas. Šolske sobe in drugo je v prav dobrem stanu. Opisaval in hvalil dalje ne bom, kajti vsaka hvala bi bila premedla, in Prezidčanom moremo le čestitati, da imajo tako uzornega šolskega voditelja.

Od šolskega poslopja jo krenemo v istem redu na vrt, h skupnemu obedu. Tu se je razvila prava ljudska veselica in vsakemu udeležencu ostalo bode ta skupen obed v živem spominu, kajti tako domačega, tako prostega se ne čuti človek lahko. Vrli tamburaši so neumorno igrali razne komade; pevcu so pa speli lepo število krasnih pesnij. In napitnice? Če bi jih bil zabeležil, gotovo bi napolnile precej debelo knjigo. (Konec prih.)

Vestnik.

Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta. Dovolil se, da se razširita jednorazrednici na Breznici in v Mošnjah v radovljiškem okraju v dvorazrednici.

Imenovani so bili: g. Lovro Perko, učitelj v Črnomlju, stalnim drugim učiteljem v Žiréh; g. Jožef Križnar, začasni tretji učitelj v Metliki, stalnim učiteljem na tem mestu; gđe. Jožefina Fortuna, učiteljica v Velikem Gabru, stalno učiteljico na IV. učnem mestu v Cerknici. Nadučitelj v Komendi g. Jožef Mesner je imenovan stalnim voditeljem na tem mestu. Končno se reši več prošenj za nagrade in denarne podpore.

Zrelotne preskušnje na ljubljanskem ženskem učiteljski so končane. Od 56 kandidatinj je prestalo preskušnjo z odliko 7 (ggđe. Augustina Antonija, Cidrich Gabrijela, Gasperin Olga, Hribar Roza, Milčinski Angela, Piller Ivana, Tomec Jakobina), 2 (privatistinj) sta padli na jedno leto, 6 (4 privatistinj in 2 domači) pa na dva meseca.

Štipendije za učiteljski tečaj za deška ročna dela na Dunaji so dobili in sicer 1.) od vsl. deželnega odbora: gg. Rozman Florijan z Krškega, Schöber Ivan s Koprivnika, Hrovat Rudolf iz Orehka, Črnagoj Francišek s Šmartnega, Repič Peter z Unca; 2.) od sl. kranjske hranilnice: gg. Ivanec Francišek z Leskovca, Nagu Feliks z Leskovca, Piš Rudolf iz Cerknice, Kleč Avgust iz Ljubljane, Humek Martin z Rake.

Učiteljski dom. (Drugi izkaz.) Za učiteljski dom v Ljubljani so zopet poslali prostovoljne darove: g. Janez Saje, nadučitelj v Št. Jarneji 4 k. G. Ante Pleše, ravnatelj v Prezidu na Hrvaškem je nabral pri banketu zborovalcev „društva učiteljev in šolskih prijateljev logaškega okraja“ 106 kron. Darovali so sledeči gospodje, odnosno gospodične: Ščitomir Vilhar, veleposesnik i. dr. v Prezidu 20 k.; Mirko Hibšer, kot. bilježnik v Prezidu

12 k.; Fran Peče, trgovec v Starem Trgu 6 k. Fran Perušek 4 k.; Gasper Gasperin, nadučitelj 2 k.; Fran Dubravčič, šolski nadzornik v Prezidu 2 k.; Alojzij Pin, učitelj 2 k.; Josip Ankli 2 k.; Bernard Andolšek, učitelj 2 k.; P. Turk 2 k.; Peter Repič, nadučitelj 2 k.; Ivana Modrijan, učiteljica 2 k.; Peter Troha 2 k.; Josip Znidaršič 2 k.; Josip Benedek, nadučitelj 2 k.; gospa Kristina Volčič 2 k.; Vojteh Ribnikar, nadučitelj 2 k.; Ivan Stritof 2 k.; Hinko Likar, nadučitelj 2 k.; Lovro Sebenikar 2 k.; Ante Pleše, ravnatelj 1 k.; Fran Ožbolt 1 k.; Viljdelmina Leskovec, učiteljica 1 k.; Franja Žebré, učiteljica 1 k.; Olga Leskovec, učiteljica 1 k.; Josip Ožbolt 1 k.; Miha Kabaj, nadučitelj 1 k.; Ivan Šemrl, učitelj 1 k.; Ivan Šega, učitelj 1 k.; Andrej Cvar, učitelj 1 k.; Ferdo Juvanec, učitelj 1 k.; Ferdo Vigele, učitelj 1 k.; Alojzij Sezun, učitelj 1 k.; Božidar Schuller, učitelj 1 k.; Janko Leban, nadučitelj 1 k.; Avgust Korbar, učitelj 1 k.; Ivan Lipovac 1 k.; Jakob Troha 1 k.; Julka Modrijan 1 k.; Tomo Drugović 1 k.; Hinko Schwarz 1 k.; Valentin Turk 1 k.; Ante Turk 1 k.; Ivan Kernc, nadučitelj 1 k.; Josip Oremovic 1 k.; Ivan Brovet 1 k.; Josip Poje 1 k.; Ivan Pozenel, nadučitelj 1 k.; Jakob Hodolin 1 k.; Fran Lebalj 80 vin.; Berta Terčeljeva, učiteljica 80 vin.; Dane Lenassi 60 vin.; Franjo Brovet 60 vin.; Bernard Andolec 20 vin. — Živile vrle darovalke in darovalci ter njih nasledniki! Bog plati! Slava „društvu učiteljev in šolskih prijateljev logaškega okraja!“

Za „učiteljski dom“ je dosedaj nabranih 132 kron, katere so naložene v mestni hranilnici ljubljanski.

Spominjajte se „učiteljskega doma“ pri skupščinah posameznih učiteljskih društev in pri okrajnih konferencajih!

Drobtinice iz strokovnih listov.

Ljudske šole na Japonskem se razvijajo na podstavi evropskih, imajoč za vzor nemške šole. Japonci so trdoglaven narod, zato je nauk o načelih vzgoje in občevanja z ljudmi jeden izmed glavnih učnih predmetov. Predpisana je v tem pogledu knjiga za vsa japonsko mladež. Pisanje in čitanje je spojeno z velikimi težavami, ker imajo Japonci podobno kakor Kitajci zelo veliko znakov, od katerih se za nobeno ceno ne ločijo. V ljudski šoli se seznanja mladež s 3000 znaki, kolikor jih navadno Japonci rabijo. Čitank je veliko število in lahko se iz njih šolski opravnik prostovoljno izvoli, samo da je knjiga sankcionirana od ministerstva za bogočastje. Običajno so v knjigah dobri jeklorezi in kolorirane podobe. Članki so često posneti iz evropskih čitank, n. pr. cesar Jožef II. kot zdravnik. V višjih razredih imajo v čitankah vzore japonske poezije, praktično štilistiko in članke raznih odnošajev domovine se tikajočih. Računstvo se poučuje kakor v Evropi. Z zemljepisja se razlaga Japonsko in sosedna zemlja, Korea in Kitajska. V najvišjih razredih pa se seznanja mladež z zemljepisom Evrope in Amerike. Iz prirodopisja se razlaga iz vseh treh kraljestev prirode. Pri risanju imajo Japonci svoje originalne vzore. Muzikalični niso; posebno izobražen sapnik je temu vzrok. Pletenje nogavic in kvačkanje se ne poučuje, ker nima tam praktičnega pomena. Od tujih jezikov se poučuje angleščina, ker Japonci največ tržijo z Angleži.

„Učiteljske novine“.

Obisk šol na Ruskem je nepovoljen, ker pri veliki oddaljenosti posameznih krajev dosedaj drugače ni moglo biti. Nič manj pa ni zanimanje za šole tako slabo, kakor se na zapadu misli.

V kazanski guberniji je bilo leta 1891. 1050 narodnih šol, katere je obiskovalo 65 odstotkov dečkov in 15 odstotkov deklic. V kazanskem okraju je bilo 114 šol, dečkov 76 odstotkov, deklic 41. V dveh občinah je bilo 96 odstotkov dečkov, deklic pa 50 odstotkov. Mohamedansko prebivalstvo nij tu všteto. Pa o kazanskih Tatarih je znano, da zelo skrbje za svoje šolstvo.

„Narodni učitel“.

Število učiteljskih oseb v raznih državah. Po statističnih podatkih poučuje na Avstrijskem 41.120 učiteljev in 14.809 učiteljic, v Italiji 32.908 učiteljev in 46.887 učiteljic, v Franciji 85.586 učiteljev in 67.012 učiteljic, na Angleškem 47.836 učiteljev in 123.995 učiteljic, v Severni Ameriki 73.335 učiteljev in 154.375 učiteljic.

„Narodni učitel“.

Koliko plačajo za pouk razne države. Francija izda na leto 107.123.760 mark, Anglija 103.033.800 m., Nemčija 83.704.340 m., Avstrijsko 39.397.320 m., Rusko 55.659.840 m., Italija 29.151.180 m. in Španska 13.636.180 m.

„Narodni učitel“.

Zakon, po katerem je prepovedano pokončevati aligatorje, koristno to golazen, izdan je bil v Floridi v Ameriki.

„Narodni učitel“.

Število žival na naši zemlji. Po najnovejši statistiki je 450 milj. kostrunov, 230 milj. govodine, 100 milj. prešičev in 60 milj. konj. Največje število ovac ima Avstrija, največje število govodine pa Zdru-

žene države v Ameriki. Tam se število govodine šteje nad 50 mil. Največ kónj ima Rusko, namreč 20 mil.

„Narodni učitel“.

Občinske šole v Franciji. Sedaj je v Franciji 15.623 šolskih poslopij, izmed katerih je 10.000 novo sezidanih. Kako dobro ta razvoj narodnega šolstva vpliva na izobrazbo ljudstva, je dokaz to, da je letos 90% vojaških novincev znalo brati in pisati.

„Beseda učiteljská“.

Kako potrebno je daljše spanje otrokom dokazujejo higijeni in fizijologi, ker spanje poleg obleke, svetlobe in čistega zraka veliko upliva na zdravje otrok in da posebno bledica, skrofuloza in nervoziteta zmiraj izvirajo s prekratkega spanja. Priporočajo zato, da bi se oziralo na imenitnost spanja s tem, da bi se pouk preložil z 8. na 9. uro zjutraj.

„Beseda učiteljská“.

Kopel za učence v narodnih šolah parizkih. Dr. Dumenil je predložil pariškemu sanitetnemu svetu projekt za napravo kopeli v vseh parizkih šolah z željo, da bi se vsak otrok dvakrat na mesec kopal. Projekt je bil vsprejet.

„Beseda učiteljská“.

Francoščina na meščanskih šolah praških. Mestni svet je na predlog šolskega odbora odredil, da bi se na meščanskih šolah praških poučeval francoski jezik. Po predlogu g. prof. Václ. Stareho se bode poučeval od 2. razreda počeniš v oddelkih obsejajočih najmanj 30 učencev.

„Beseda učiteljská“.

Izobrazba žen v Indiji. Kako napreduje izobrazba v ženskem prebivalstvu v Indiji, lahko se posname iz poročila indijskega kristjanskega spolka v Madrasu. Samo v prezidentstvu madraskem je 752 deklških šol. Obiskuje jih čez 35.000 domačih učenk, od teh je primeroma 9.000 kristjanske vere, čez 2000 mohamedank, ostale pa se priznavajo k Buddhoveinu veroizpovedanju.

„Beseda učiteljská“.

„Posla z Budče“ pedagogičnega tednika izdane pri Otto v Pragi, izšla je 24. številka z naslednjim obsegom: „Télovéda ve škole. — Jak soudi Komenský o jazycech a literaturách staroklasičeských. — Národní písně. — Věstník spolkový. — Zprávy. — Dopisy. — Feuilleton. — Kritika. — Literární označovatel. — Zasláno.“

„Posel z Budče“ izhaja vsak teden v 16 straneh velike osmerke s prilogo, ter je v tej dobi najbolj ceni pedagogičski list sploh, ter stane naročen za pol leta 1 gld. 25 kr., s poštno pošiljativjo 1 gld. 50 kr., za celo leto 2 gld. 50 kr. s poštno pošiljativjo samo 3 gld.

Zahvala. Slavno društvo „Narodna šola“ je pred kratkem podpisaneu šolskemu vodstvu za neznatno vsoto poslalo prav obilo raznovrstnega šolskega blaga za tukajšnje uboge učence. V svojem in šolske mladine imeni se temu, za šolstvo prekristnemu društvu najtopleje zahvaljuje.

Šolsko vodstvo v Kropi.

Marko Koršca,
šol voditelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 625.

o. š. sv. V krškem šolskem okraju je popolniti sledeči učni mesti:

1. stalno ali začasno drugo učno mesto na tri-

razredni ljudski šoli v Veliki Dolini z letno plačo 450 gld.

2. Začasno učno mesto za novo ustanovljeni začasni paralelni razred na trirazredni ljudski šoli v Št. Rupertu.

Prošnje za ti službi naj se predpisanim pótém semkaj vlagajo do 1. vel. srpana 1893.

C. kr. okrajni šolski svét v Krškem,
dné 4. mal. srpana 1893.

Št. 545

o. š. sv. Na jednorazrednici v Smuki (Langenthon) je stalno ali začasno popolniti mesto učitelja-voditelja z dohodki IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim pótém semkaj vlagajo do dné 19. mal. srpana 1893.

C. kr. okrajni šolski svét v Novem Mestu,
dné 4. mal. srpana 1893.

Št. 416

o. š. sv. Mesto učitelja in šolskega voditelja na jednorazrednici na Dobravi pri Kropi sè službenimi prejemki IV. plačilne vrste in s prostim naturalnim stanovanjem je stalno ali začasno popolniti.

Prošnje za to mesto je vlagati do 31. mal. srpana po predpisanem poti pri tukajšnjem uradu.

C. kr. okrajni šolski svét v Radovljici
dné 26. 30. rožnika 1893.

Št. 535

o. š. sv. Za novi paralelni razred na štirirazrednici v Zagorju je z začetkom šolskega leta 1893/4

časno umestiti učna moč. Dohodki 360 gld. plače in 60 gld. stanarine.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim pótém semkaj vlagajo do konca meseca mal. srpana t. l.

C. kr. okrajni šolski svét v Litiji,
dné 11. mal. srpana 1893.

Br. 427.

K. š. d. U ovom kotaru imajo se popuniti sljedeća učiteljska mjesta:

1.) Mjesto učiteljice odnosno učitelja III. plačilnog reda na mješovitij dvorazrednici u Hrušiči sa slovenskim učevnim jezikom.

2.) Mjesta učiteljica III. plačilnog reda mješovitih dvorazrednicah u Klani s hrvatskim učevnim jezikom.

3.) Mjesto podučiteljice na dvorazrednoj ženskoj učionij u Kastvu i mjesto podučiteljice na trirazrednoj mješovitij učionij u Sv. Mateju s hrvatskim učevnim jezikom.

Plače i užiči s kopčani s timi službami razvidni su u pokrajinskih zakonih 3./XI. 1874 Z. Z. L. br. 30 odnosno 14./XII. 1888 Z. Z. L. br. 1 ex 1889.

Molitelji neka svoje pravilno obložene molbenice službenim putem u četirih tjednah ovamo ulože.

C. kr. kotarsko školsko vieće Volosko,
29. rožnika 1893.

Higijenične šolske klopi,

patent WEIXL

so šolam brez dvorane za telovadbo neobhodno potrebne in stanejo:

1 komad	2-sedežna šolska klop	nebarvana	6 gld. — kr.
1	2-	barvana	6 " 50 "
1	3-	nebarvana	6 " 90 "
1	3-	barvana	7 " 50 "
1	4-	nebarvana	7 " 80 "
1	4-	barvana	8 " 50 "

— Ako se naroči mnogo klopj, dobé se ceneje. —

Naročila naj se blagovoljno pošiljajo IVAN-u WEIXL-u, nadučitelju v Kamnici, pošta Maribor (Štajersko).

Tristoletnica zmage pri Sisku dné 22. junija 1893.

Pri g. Rud. Milicu v Ljubljani je izšel ponatis g. Koblarjevega slavnostnega spisa, ki ga je prinesel „Učiteljski Tovariš“, pomnožen z nekaterimi slavnostni primernimi pesnimi. Knjižica obsega 16 strani, in slavnostni odbor pridene po 5 podob na 100 knjižic, dokler jih še ima.

➡ 100 iztisov, naročenih s poštno nakaznico, velja s poštnino vred 2 gld. — Primerno darilo marljivim učencem na konci šolskega leta. ➡

«Učiteljski Tovariš» izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» prejemajo list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Komenskega ulice št. 9; naročnino pa prejema gospod Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.